

Työmaavesiohje

Hämeenlinna ja Hattula

2.4.2025

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Määritelmät.....	2
3	Luvanvaraiset työt.....	4
4	Työmaavesiä koskeva lainsäädäntö.....	6
5	Laatuvaatimuksia ja raja-arvoja poistettavalle työmaavedelle	8
6	Työmaavesien hallinnan periaatteet.....	9
7	Työmaavesien hallintarakenteet	11
8	Vesien- ja luonnonsuojelun huomioiminen työmaakäytännöissä	14
9	Työmaavesien hallinnan laiminlyönti.....	14

1 Johdanto

Tässä ohjeessa kerrotaan, miten erilaisissa hankkeissa ja erilaisilla työmailla täytyy huomioida työmaavesien johtaminen ja käsittely, ettei niistä aiheudu haittaa vesistöille, pienvesille, viemäriverkostolle, jätevedenpuhdistamoille tai kaupunkiympäristölle. Hämeenlinnan kaupungin ympäristönsuojelu ja infra ovat yhteistyössä laatineet tämän ohjeen suunnittelijoiden ja rakentajien käyttöön. Hämeenlinnan ja Hattulan rakennusvalvonnat ovat osallistuneet ohjeen laadintaan. Tämä ohje ei ole sitova säädös, vaan sillä ohjeistetaan työmaavesien hallinnan hyviä käytäntöjä.

Ohje koskee soveltuvin osin kaikkia rakentamis- ja saneeraustyömaita, joilla syntyy poistettavia vesiä. Työmaavesien käsittely tulee huomioida jo suunnitteluvaiheessa sekä maa- että talonrakennusurakoissa, jotta töitä ei jouduta keskeyttämään mahdollisten ongelmatilanteiden vuoksi. Osana suunnittelua määritellään, voidaanko työmaavedet johtaa hulevesiviemäriin, tai mahdollisesti läheiseen vesistöön, ja mikä on niiden puhdistustarve ja -tapa.

Erillinen työmaavesien hallintasuunnitelma edellytetään tarvittaessa tapauskohtaisesti rakentamisluvassa. Suunnitelman tarpeeseen vaikuttavat mm. työmaan laajuus, sijainti vesistöjen tai herkkien alueiden läheisyydessä ja arvioitu muodostuva vesimäärä. Tämän ohjeen liitteenä on esimerkki pienrakentamisen työmaavesien hallintasuunnitelmasta (liite 1), työmaavesien seurantadokumentti (liite 2) ja tiivistelmä ohjeesta (liite 3).

Työmaavesiä, jotka sisältävät ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia määriä haitallisia aineita tai kiintoainetta, ei saa johtaa vesistöön, pienvesiin, hulevesiviemäriin eikä avo-ojaan ilman esikäsittelyä, jolla haitta-aineet tai kiintoaine saadaan poistettua tai riittävästi vähennettyä.

Maahan imeyttäminen edellyttää, ettei työmaavesistä aiheudu maaperän tai pohjaveden pilaantumista. Hulevesiviemäriin johdettava vesi ei saa aiheuttaa viemäriverkoston tukkeutumista tai syöpymistä. Vesien johtamisesta hulevesiviemäriin tai poikkeustapauksissa jätevesiviemäriin on sovittava vesihuoltolaitoksen kanssa. Katuluvan mukaisissa töissä hulevesiverkostoon liittymisestä on pidettävä katselmus kunnossapitomestarin kanssa.

Merkittäviä määriä haitallisia aineita tai kiintoainetta sisältävien tai pH-arvoltaan neutraalista poikkeavien työmaavesien johtamisesta tai maahan imeyttämisestä on ilmoitettava kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin, viimeistään 14 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista esikäsittelyn riittävyden arvioimiseksi. Ilmoituksen tulee sisältää urakoitsijan noudattama suunnitelma työmaavesien käsittelystä. Asianmukaisesta työmaavesien käsittelystä on vastuussa rakennushankkeeseen ryhtyvä.

2 Määritelmät

Työmaalla tarkoitetaan rakennus- tai saneeraustyömaita. Tällaisia ovat esimerkiksi:

- maanrakennustyömaat
- pilaantuneen maan kunnostuskohteet
- vesi-, kaukolämpö- tms. verkostojen korjaus- ja muutostyöt
- kunnossapitotyöt
- talonrakennustyömaat ja rakennusten purkutyöt
- energiakaivojen poraus
- rakennusten pohja- ja pihatyöt

Työmaavedellä tarkoitetaan työmailla muodostuvia vesiä tai lietettä lukuun ottamatta työmaakoppien sosiaali- ja saniteettitiloissa syntyviä talousjätevesiä.

Kaivantovesi muodostuu kaivantoon suotautuvasta pohja- ja/tai orsivedestä, suoraan taivaalta satavasta sadevedestä, kaivantoa ympäröiviä pintoja pitkin valuvasta hulevedestä sekä erilaisissa työmenetelmissä, kuten porauksessa käytettävästä vedestä. Kaivantoon kertyvään veteen saattaa kulkeutua kaivannon ja sen ympäristön maaperästä, ympäröiviltä pinnoilta ja rakenteista, erilaisista työmenetelmistä, kuten räjäytyksistä, betonoinnista ja injektoinnista sekä työkoneista kiintoainetta, ravinteita ja muita ympäristölle haitallisia aineita. Yleensä rakentaminen edellyttää, että kaivantovedet pumpataan tai muulla tavalla johdetaan pois kaivannosta.

Haitta-aineet tai **haitalliset ominaisuudet** ovat työmaavesien sisältämiä yhdisteitä ja ainesosia tai työmaavesien ominaisuuksia, joista voi olla haittaa purkuvesistön laadulle ja sen eliöstölle, viemäreille, kaivoille, pumppaamoille, jätevedenpuhdistamolle, kaduille,

pihoille, puistoille sekä muulle ympäristölle ja sen rakenteille. Edellä mainittuja haitta-aineita tai ominaisuuksia työmaavesissä ovat esimerkiksi:

- kiintoaineen suuri määrä
- veden emäksisyys tai happamuus
- veden korkea lämpötila
- ravinteet (typpi ja fosfori)
- raskasmetallit
- mineraaliöljyt
- muut kemialliset yhdisteet

Kiintoaine on vedessä kulkeutuvia kiinteitä hiukkasia. Kiintoaine voi olla hiukasmaista orgaanista materiaalia kuten kuollutta kasviainesta tai epäorgaanista ainetta kuten savi tai hiesu. Kiintoaine voi olla myös rappauksista tai muista pinnoista irtoavaa ainesta.

Hulevedellä tarkoitetaan sade- ja sulamisvettä, joka virtaa pois maan pinnalta, rakennusten katoilta ja muilta vastaavilta pinnoilta.

Pienvesiä ovat purot, lammet, norot, ojat ja lähteet. Pienvedet ovat herkkiä elinympäristöjä, joten pienetkin muutokset niiden läheisyydessä voivat heikentää niiden tilaa. Pienvesien tilaa turvaavia säädöksiä on mm. vesilaissa, metsälaissa, ympäristönsuojelulaissa, maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä luonnonsuojelulaissa.

Pohjavesialueella tarkoitetaan sellaista geologisin perustein rajattua maaperän muodostumaa tai kallioperän vyöhykettä, joka mahdollistaa merkittävän pohjaveden virtauksen tai vedenoton.

Pohjavesialueet on luokiteltu vedenhankinnan kannalta tärkeiksi (1-luokka) ja vedenhankintaan soveltuviksi pohjavesialueiksi (2-luokka). Lisäksi luokittelussa on huomioitu pohjavesialueet, joiden pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (E-luokka).

Vesistö tarkoittaa vesilain mukaan järveä, lampea, jokea, puroa ja muuta luonnollista vesialuetta sekä tekojärveä, kanavaa ja muuta vastaavaa keinotekoisia vesialuetta.

Herkkiä alueita ovat

- pienvedet ja niiden lähialueet,
-

- uimarannat ja niiden lähivaluma-alueet,
- pienen vesitilavuuden omaavat järvet ja niiden lähivaluma-alueet sekä
- vesistöt, joissa on kalaindeksin mukaisia herkkiä kalalajeja (mm. taimen, lohi, vaellussiika, ankerias) tai muita herkkiä eliölajeja (mm. jokirapu, jokihelmisimpukka, puro- tai vesisammalet)

3 Luvanvaraiset työt

Taulukossa on listattu toimintoja, joista syntyy työmaavesiä, ja joihin tarvitaan viranomaisen lupa tai ilmoitus.

Toiminta	Haettava lupa / ilmoitus	Mistä haetaan?
Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaato tai näihin verrattava toimenpide	Maisematyölupa	rakennusvalvonta
Pohjaveden pumppaaminen yli 100 m ³ /vrk	Ilmoitus	Hämeen ELY-keskus
Murskaus- ja louhintatoiminta (melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta 118 §)	Toiminta-aika alle 50 vrk > ilmoitus 50 vrk tai yli > ympäristölupa	Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Maa-ainesten ottaminen ¹	Maa-aineslain mukainen lupa Ilmoitus kotitarveotosta	Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Toiminta	Haettava lupa / ilmoitus	Mistä haetaan?
Ojitus tai ojan kunnossapito, jos siitä voi aiheutua vesialueen pilaantumista tai muu haitallinen vaikutus	Ojitusilmoitus > tarvittaessa vesilain mukainen lupa	Hämeen ELY-keskus (ojitusilmoitus), Etelä-Suomen Aluehallintovirasto (vesilupa)
Rakennustoiminta, joka sijoittuu tai jonka vaikutukset saattavat ulottua Natura-alueelle (esim. työmaavedet, melu, pöly, jne.)	ilmoitus-velvollisuus	Hämeen ELY-keskus
Toiminta, josta saattaa aiheutua vesistön muuttumista tai pilaantumista tai pohjavesiesiintymän pilaantumista tai käyttökelpoisuuden huonontumista tai joka vaarantaa puron tai uoman luonnontilan säilymisen	Vesilain mukainen lupa Ympäristönsuojelulain mukainen lupa	Etelä-Suomen Aluehallintovirasto Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai Etelä-Suomen Aluehallintovirasto
Energiakaivojen poraaminen	Rakentamislupa	Rakennusvalvonta
Luokitelluilla pohjavesialueilla	Vesilain mukainen lupa	Etelä-Suomen Aluehallintovirasto
Työskentely kadulla tai muilla yleisillä alueilla	Katulupa	Infran lupapalvelu (Hml) Tekninen toimisto (Hattula)
Pima-kunnostus	Pima-ilmoitus tai ympäristölupa	Hämeen ELY-keskus

Toiminta	Haettava lupa / ilmoitus	Mistä haetaan?
Rannan ruoppaus	Alle 500 m ³ > ilmoitusvelvollisuus Yli 500 m ³ > vesilain mukainen lupa	Hämeen ELY-keskus Etelä-Suomen Aluehallintovirasto
Vesien johtaminen hulevesi- tai jätevesiviemäriin	Asiasta sovittava etukäteen	Lupa viemäriin johtamisesta > vesihuoltolaitos Viemäriin johdettavan huleveden laatu / vesistöön johtaminen > kunnan ympäristöviranomainen

¹ Maa-ainesten ottaminen on maa-aineslain mukaan luvanvaraista, poikkeuksena rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottaminen, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan. Lupa ei ole myöskään tarpeen, jos aineksia otetaan omaa tavanomaista kotitarvekäyttöä varten asumiseen tai maa- ja metsätalouteen. Kotitarveotosta tulee ilmoittaa kunnan valvontaviranomaiselle, jos tarkoituksena on ottaa aineksia yli 500 m³.

4 Työmaavesiä koskeva lainsäädäntö

Ympäristönsuojelulaki 527/2014

- 6, 7, 14 ja 20 § Yleiset periaatteet ja velvollisuudet ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi; selvilläölovelvollisuus, velvollisuus ehkäistä ja rajoittaa ympäristön pilaantumista, pilaantumisen torjuntavelvollisuus ja yleiset periaatteet ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa
- 16 § Maaperän pilaamiskielto
- 17 § Pohjaveden pilaamiskielto
- 27 § Yleinen luvanvaraisuus; Ympäristölupa on oltava toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista, eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta

- 133–136 § Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen, niistä ilmoittaminen

Ympäristönsuojeluasetus 713/2014

- 6. luku 41 § Vesihuoltolaitoksen viemäriin johdettavia päästöjä koskevat yleiset vaatimukset

Vesilaki 587/2011

- 2 luvun 15 § ilmoitusvelvollisuus
- 3. luvun 2 ja 3 § Luvanvaraisuus: vesilupa on oltava toimintaan, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta, virtaamaa, rantaa, vesiympäristöä, pohjaveden laatua tai pohjaveden määrää siten, että muutos aiheuttaa tulvavaaraa, terveysvaaraa tai luonnon tai sen toiminnan vahingollista muuttumista tai vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, vähentää ympäristön viihtyisyyttä tai vesistön virkistyskäyttöä, huonontaa pohjavesiesiintymän käytettävyyttä vedenottoon, vahingoittaa tai haittaa kalastusta, kalakantoja, vesiliikennettä tai uittoa tai vaarantaa puron uoman luonnontilan. Lupa on aina oltava mm. vesiväylän supistamiseen, johdon tekemiseen yleisen kulkuväylän ali ja suureen ruoppaukseen.
- 5. luvun 6 ja 7 § Ojitukselta ilmoittamista ja ojituksen toteuttamista koskevat vaatimukset

Vesihuoltolaki 119/2001

- 6 § Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä vesihuollosta sen mukaan kuin tässä laissa ja muussa laissa säädetään
- 17d § Kiinteistöltä ei saa johtaa vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin hulevesiä

Luonnonsuojelulaki 9/2023

- 1 luvun 1 § luonnon monimuotoisuuden turvaaminen

Alueidenkäyttölaki 132/1999

- 103 c § hulevesien hallinnan yleiset tavoitteet
- 103 f § Kiinteistön hulevesien johtaminen

Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999

- 83 § rakennustyön haittojen välttäminen
-

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 669/1978

- 14 ja 14 a § Ilmoitus kunnalle kadulla tai yleisellä alueella tehtävästä työstä

Hattulan rakennusjärjestys

Hämeenlinnan kaupungin rakennusjärjestyskokoelma

Hämeenlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräykset

Kaavoitus

- Kaavassa voi olla työmaavesien käsittelyä koskevia määräyksiä, joita täytyy noudattaa.

Työmaille annettavat luvat

- Edellä, luvussa 3. Luvanvaraiset työt, mainitut, työmaille annettaviin lupiin voi liittyä määräyksiä, jotka koskevat hulevesien laatua, johtamista ja käsittelyä.

5 Laatuvaatimuksia ja raja-arvoja poistettavalle työmaavedelle

Vesistöön, ojiin ja hulevesiviemäreihin johdettavan ja maahan imeytettävän työmaaveden tulee olla laadultaan sellaista, ettei siitä aiheudu ympäristön pilaantumista tai haittaa rakennetulle ympäristölle ja sen rakenteille, kuten hulevesiviemärin tukkeutumista tai syöpymistä. Periaatteena on, että kun vettä johdetaan sadevesiviemäriin tai maastoon, johdettavat vedet eivät kuormita vesistöjä enempää kuin tavalliset valuma- ja ojavedet.

Tarvittaessa poistettavan veden laatu pitää selvittää näytteenotoin ja laboratorioanalyysin. Vedenlaadun tutkiminen voi olla tarpeen esimerkiksi louhintatyömailla, pilaantuneen maaperän työmailla sekä työmailla, joilla käytetään tuotteita, joista voi liueta poistettaviin vesiin haitta- aineita. Jätevesiviemäriin johdettaessa myös veden määrä tulee pystyä mittaamaan luotettavin menetelmin laskutusta varten.

Lähtökohtaisesti vesistöön päätyvän työmaaveden laadun tulisi vastata tai olla puhtaampaa kuin purkuvesistön laatu. Ohjeellisia raja-arvoja työmaalta ohjattavan veden laadulle:

Kiintoaine	< 300 mg/l, herkillä alueilla tapauskohtainen arviointi
pH	6–9
Lämpötila	<25°C
Öljyt	alle 5 mg/l, eikä näkyvää öljykalvoa
Muut haitallisten aineet ja ominaisuudet	määritelty luvissa/päätöksissä tarvittaessa

Jos vettä ei saada puhdistettua työmaalla, se johdetaan tai kuljetetaan paikkaan missä se voidaan asianmukaisesti käsitellä (esim. jätevedenpuhdistuslaitokselle). Vesien johtaminen jätevesiviemäriin vaatii sopimuksen tai luvan vesihuoltolaitokselta. Vesilaitos osoittaa liittymiskohdan ja asettaa tarvittaessa laatuvaatimuksia käsiteltävälle vedelle.

Työmaavesien johtaminen jäte- tai hulevesiviemäriin ilman käsittelyä voi aiheuttaa viemäreiden, viemärikaivojen ja pumppaamojen liettymistä ja tukkeutumista sekä mahdollisesti heikentää työntekijöiden työturvallisuutta.

6 Työmaavesien hallinnan periaatteet

Tunnista työmaavesien hallintaan liittyvät tekijät.

- Selvitetään lähialueella sijaitsevat vesiympäristöt, niihin johtavat uomat tai viemäriverkostot ja mahdolliset herkäät vesikohteet kaupunkien karttapalveluiden avulla.
- Selvitetään ja huomioidaan uhanalainen lajisto ja arvokkaat luontokohteet työmaan vaikutusalueella.

- Pohjavesialueet ja pilaantuneet maa-alueet selvitetään hyvissä ajoin esimerkiksi valtionhallinnon karttapalvelun Karpalon, maaperän tilan tietojärjestelmän ja/tai kaupunkien karttapalveluiden avulla.
- Tarvittaessa maaperän pilaantumattomuus varmistetaan selvittämällä alueen toimintahistoriaa ja/tai maaperätutkimuksin. Rakennustyön tilaaja varmistaa, että urakoitsijalle toimitetaan tarvittavat lähtötiedot kohteen työmaavesien asianmukaiseen hallintaan.
- Selvitetään vesien käsittelyyn ja johtamiseen tarvittavien ilmoitusten, lupien ja suostumusten tarve, haetaan luvat ja tehdään tarvittavat sopimukset (HS Vesi, rakennusvalvonta, ympäristöpalvelut, ELY-keskus, AVI)

Suunnittele kohteeseen soveltuvat hallintaratkaisut

- Arvioidaan poistettavien vesien määrää ja laatua. Lasketaan mitoitusvirtaamat.
- Määritellään työmaakoneiden ajoreitit, kasvipeitteiseksi jätettävät alueet, sijoituspaikat kaivuumassoille, ympäristöstä eristetyt säilytyspaikat jätteille ja polttoaineille, työmaavesien hallintarakenteille varattavat alueet sekä puhdistetun veden johtamispaikka.
- Suunnitellaan tarvittavat vesien käsittelymenetelmät ja –laitteistot. Lisäksi tehdään niiden mitoitus ja suunnitellaan sijoitus sekä huolto työmaalla. Haitta-aineita sisältäviä työmaavesiä ei saa johtaa vesistöön ilman esikäsittelyä, jolla haitta saadaan poistettua tai riittävästi vähennettyä. Maahan imeyttämisen edellytyksenä on, ettei siitä aiheudu maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa.
- Suunnitellaan töiden vaiheistus niin, että maata kuoritaan mahdollisimman vähän kerrallaan. Näin toimitaan eroosion vähentämiseksi ja työmaavesien laadun parantamiseksi.
- Suunnitellaan etukäteen vesien johtamiseen ja käsittelyyn liittyvät toimenpiteet häiriö- ja onnettomuustilanteissa. Vesien käsittelyyn tulee varautua siten, että työmaalla on käytössä myös rakenteita yllättävien tilanteiden varalle. Työmailla tulee olla selkeät toimintaohjeet mahdollisten päästöjen ja öljyvahinkojen varalta. Kaikki öljyvahingot kuten päästöt vesistöön on ilmoitettava hätäkeskukseen ja ympäristönsuojeluviranomaisille.
- Epäiltäessä maaperän pilaantuneen tai olleen pilaantunut jo ennen töiden aloitusta, tulee ottaa yhteyttä ELY-keskukseen ilmoitustarpeen selvittämiseksi.
- Tarvittaessa laaditaan erillinen työmaavesien hallintasuunnitelma.

Toteuta vesien hallinta suunnitelman mukaisesti ja seuraa vaikutuksia

- Nimetään työmaavesien käsittelyn vastuuhenkilö ja laaditaan aikataulu toteutukselle.
- Työmaavesien muodostumista vähennetään säilyttämällä työmaa ja sen ympäristö mahdollisimman pitkälle kasvipeitteisenä ja häiriintymättömänä.
- Muualta työmaalle valuvan veden pilaantuminen estetään johtamalla vesi työmaan ohi. Paljaat maa-alueet, työkoneiden reitit ja uomat eroosiosuojataan. Maastoon merkitään näkyville erityisen herkeitä kohteita, kuten lähteet ja norot.
- Kaivumassat sijoitetaan riittävän kauas ojista ja vesistöistä, ettei niihin pääse valumaan kiintoainesta.
- Tarkkaillaan ja huolletaan rakenteita ja kirjataan huoltotoimenpiteet muistiin.
- Seurataan työmaalta ja vesienhallintarakenteista poistuvan veden laatua aistinvaraisesti ja tarvittaessa näytteenotoin.
- Rakentamisen valmistuttua siistitään alue, sidotaan maaperä ja puhdistetaan hulevesirakenteet.

7 Työmaavesien hallintarakenteet

Lopullisia hulevesirakenteita voidaan hyödyntää mahdollisuuksien mukaan jo rakentamisen aikana. Jos lopulliseksi tarkoitettussa hulevesirakenteessa toteutetaan myös rakennusaikaisten hulevesien käsittely, huolehditaan eroosiosuojauksesta ja kerääntyneen kiintoaineen ja lietteen poistamisesta. Työmaan vesien hallintaa suunniteltaessa tulee ottaa huomioon, ettei lopullisia hulevesirakenteita ole suunniteltu rakennusaikaisten hulevesien hallintaan. Rakennusaikainen hulevesi on laadullisesti hyvin erilaista kuin rakennetun alueen hulevesi. Suodatusrakenteet tukkeutuvat liian suurista kiintoainemääristä, joten liian likaisia työmaavesiä ei saa johtaa niihin ilman kunnollista esikäsittelyä, kuten kiintoaineen laskeuttamista.

Rakennustyön alkuvaiheessa hulevesien käsittelyrakenteet sijoitetaan sellaisille alueille, joilla ei jouduta liikkumaan. Käsittelyrakenteet tulisi sijoittaa siten, että niiden koneellinen kunnossapito on mahdollista.

Alla olevassa taulukossa on lueteltu hallintaratkaisuja erilaisiin kohteisiin. (Lähde: Työmaavesien laadunhallinta haltuun, Opas kaupungeille ja kunnille.)

Pintavalunnan eroosiohallinta	Ratkaisu
Viivytys ja ohjaus	Alkuperäisen kasvillisuuden säästäminen Eroosiorullat Eroosioaidat Laskeutusaltaat Uomat ja painanteet
Eroosioherkät kohteet	Geotuubit Eroosiorullat Eroosiosuojamatot
Rinnealueet	Alkuperäisen kasvillisuuden säästäminen Eroosiorullat Eroosiosuojamatot

Työmaavesien sis. haitallisten aineiden ja pH:n hallinta	Ratkaisu
Orgaanisia haitta-aineita sis. työmaavedet	Laskeutuskontti Suotopadot
Työmaavesien pH:n hallinta	Kalkkisuotopato

Kiintoaineiden hallinta	Ratkaisu
Läjitys/varastokasojen suojaus	Geotekstiilit Eroosiorullat Eroosioaidat
Kiintoaineiden pidättäminen	Alkuperäisen kasvillisuuden säästäminen Työmaaliittymän sorastaminen Suotopadot Geotuubit
Kiintoaineiden laskeutus	laskeutuskontti Laskeutusaltaat

Olemassa olevien rakenteiden ja muiden kohteiden suojaus	Ratkaisu
Alueella hulevesiviemäri	Geotekstiilit Eroosiorullat
Alueella herkkiä tai muutoin suojattavia kohteita	Alkuperäisen kasvillisuuden säästäminen Uomat ja painanteet Eroosiorullat Eroosioaidat

8 Vesien- ja luonnonsuojelun huomioiminen työmaakäytännöissä

Työn suunnitteluvaiheessa tulee varmistaa alueen mahdolliset luonnonsuojelulain ja vesilain mukaiset erityiskohteet. Eroosioherkkien ja muiden teknisesti vaikeiden kohteiden kaivuun ajoitetaan mahdollisimman vähäsateiseen ajankohtaan (kesällä heinä-elokuu tai talvella maan ollessa roudassa)

Työmaiden toiminnoissa muodostuvia haitallisia vesiä ei saa johtaa vesistöön ilman esikäsittelyä, jolla haitta saadaan poistettua tai riittävästi vähennettyä. Maahan imeyttämisen edellytyksenä on, ettei siitä aiheudu maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Suunnitellaan ja tehdään vesiensuojelurakenteet, kuten laskeutusaltaat, valmiiksi ennen töiden aloittamista. Työn valmistumisen jälkeen käyttöön jäävät laskeutusaltaat on tarpeen viimeistellä ja huoltaa työmaavaiheen jälkeen.

Työmailla tulee olla selkeät toimintaohjeet mahdollisten päästöjen ja öljyvahinkojen varalta. Kaikki öljyvahingot kuten päästöt vesistöön on ilmoitettava hätäkeskukseen.

Työmaa-alueen aurauslumet sijoitetaan niin, etteivät ne sulaessaan likaa, samenna tai muuten pilaa lähivesistöjä. Päästölähteinä on otettava huomioon myös mahdollisten rankkasateiden aiheuttamat tulvat työmaalla. Esimerkiksi laskeutusaltaasta tulviminen pitää olla mahdollista estää.

9 Työmaavesien hallinnan laiminlyönti

Jos työmaavesien puutteellisen hallinnan takia aiheutuu ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristön pilaantumista, vastaa tästä pilaantumisen aiheuttaja.

Ympäristövahinkojen tai - onnettomuuksien seurauksena voidaan antaa määräyksiä, tehdä esitutkintailmoitus poliisille tai asettaa työmaalle toimenpidekielto. Lisäksi rakennuttaja voi asettaa urakoitsijalle urakkaan liittyen sanktioita tai kannustimia työmaavesien hallintaan.

Tärkeitä yhteystietoja

Hämeenlinnan kaupunki, rakennusvalvonta

Osoite: Wetterhoffinkatu 2, 13100 Hämeenlinna

sähköposti: kaupunkirakenne@hameenlinna.fi tai mypalvelu@hameenlinna.fi

Hattulan kunta, rakennusvalvonta

Puhelin: 050 5275 072, rakennusvalvonnan neuvonta

Käyntiosoite: Pappilanniementie 9, 13880 Hattula

Sähköposti: rakennusvalvonta@hattula.fi

Hämeenlinnan kaupunki ja Hattulan kunta, ympäristönsuojelu

Puhelin: 0400 712 830, ympäristötarkastaja

Osoite: Wetterhoffinkatu 2 (2. Krs.), 13100 Hämeenlinna

Sähköposti: kaupunkirakenne@hameenlinna.fi

Yhteydenottolomake: <https://hameenlinna.e-lomake.fi/lomakkeet/82/lomakkeet.html>

Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy

Puhelin: 03 621 3700, putkimestari (työmaavesien osalta yhteyshenkilö)

03 621 2279, vaihde

03 621 2258, kiinteistöjen vesihuoltoasioiden tekninen neuvonta, liittymisasiantuntija

Asiakaspalvelun sähköposti: hsvesi@hsvesi.fi

Linkkejä

Hämeenlinnan kaupunki, Rakennusjärjestys säädöskokoelma:

<https://www.hameenlinna.fi/asuminen-ja-ymparisto/tontit-ja-rakentaminen/rakentamisen-luvat/rakennusjarjestys/>

Hattulan rakennusjärjestys: <https://hattula.fi/palvelut/asuminen-ja-ymparisto/rakennusvalvonta/rakennusjarjestys-ja-rakennusvalvontamaksut/>

Hämeenlinnan kaupunki, katuluvan lupaohjeet ja ehdot:

<https://www.hameenlinna.fi/asuminen-ja-ymparisto/kadut-ja-liikenne/katu-ja-tapahtumaluvat/katuluvat-ja-sijoittamissopimus/>

Ympäristönsuojelulaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140527>

Ympäristönsuojeluasetus: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140713>

Vesilaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587>

Vesihuoltolaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010119>

Maankäyttö- ja rakennuslaki (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki):

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Maankäyttö- ja rakennusasetus <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895>

Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja: Työmaavesien laadunhallinta haltuun, Opas kaupungeille ja kunnille: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-216-824-5>

Työmaavesien hallinnan ohje rakennusalan ammattilaisille:

https://vesijaymparisto.turkuamk.fi/uploads/2023/02/5a82802e-rakennusyrittajien-tyomaavesiohje_v2.pdf

Hämeenlinnan karttapalvelu: <https://kartta.hameenlinna.fi/ims/>

Hattulan karttapalvelu: <https://kartta.hameenlinna.fi/imshattula>

Ympäristöhallinnon Karpalo-karttapalvelu:

<https://www.p2.ymparisto.fi/karpaloHtml5/html5viewer/?configBase=https%3a%2f%2fw.wwp2.ymparisto.fi%2fkarpaloHtml5%2fH5cfg%2f5jv2bT6Mv6a223nUT>

Liitteet

Liite 1: Esimerkki pienrakentamisen työmaavesien hallintasuunnitelmasta

Liite 2: Työmaavesien seurantadokumentti (havainnointi valvontakäyntien yhteydessä)

Liite 3: Tiivistelmä työmaavesiohjeesta